

Adversariorum anatomico-medico-chirurgicorum decas prima ... / Cui adjuncta est Michaelis Ernesti Etmulleri [sic] Epistola problematica ... de ovario novo.

Contributors

Ruysch, Frederik, 1638-1731
Ettmüller, Michael Ernst, 1673-1732. Epistola problematica

Publication/Creation

Amsterdam : Jansson-Waesberge, '1729' [i.e. 1744?]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/dbw4ya5y>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

~~45267/C~~ 45333/B

A xxx Rny

Opera [F]

Vol 2

Unable to display this page

EPISTOLA

PROBLEMATICA

ET ALIA

DE

FREDERICOM RUTSCHUM,

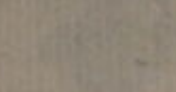
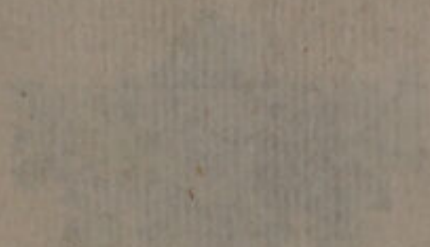
ET ALIA

DE

ET ALIA

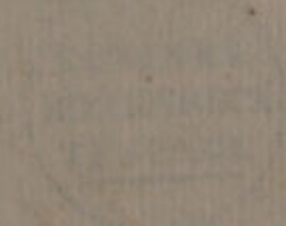
ET ALIA

ET ALIA

ET ALIA

ET ALIA

Unable to display this page

FREDERICI RUYSCHII

Anatomice & Chirurgice Professor, Academiae Caesareae
Christophorum Collegii, ac Regiae Societatis
Anglicanae membrum.

ADVERSARIORUM

ANATOMICO-MEDICORUM
CHIRURGICORUM

DEORSUM PRIMA
In quibus variis notis dignis recensentur
Physiologiae

CUM RIGORIS AUCTORITATE

CELI ADIUNCTA EST

MICHAELIS ERNESTI ETMULLERI

EPISTOLA PROLEGOMATICA

AB ANTONIO RUYSCHII

DE

OPARIO NOVO.

Coron. Nov. in Op. Ruysschii
Anatomice & Chirurgice Professor, Academiae Caesareae
Christophorum Collegii, ac Regiae Societatis
Anglicanae membrum.

APOSTOLICI

Apud JANSONIO-WASSERBURGIOS,

MDCCXXIX

ADVERSARIA ANATOMICA.

Itam mihi, sanitatem, animum, atque vires benignissimè largitus est Deus Ter Optimus Maximus, ut cum gaudio absolverim jam pridem Thesauri mei Anatomici decimum. Constitueram opus illud continuatâ porro serie producere; sed re penitissimè expensâ mutavi sententiam: quia longè magis me prodesse posse Lectoribus credidi, si omnem deinceps facultatem, quâ Deus me ditabit, impendero conscribendis iis, quae puto à me vel primo fuisse inventa, aut si forte Alii me prius detexerunt, clariorem tamen in lucem per me protracta, jure quodam mihi fas sit asserere.

Quum verò super hoc negotio cum animo meo seriò, & diu deliberarem, auspiciò in memoriam venit propositum egregii Johannis Baptistae Morgagni, quod in Medicinae eximia commoda profecutus fuit, dum titulo Adversariorum Anatomicorum evulgavit ea, quae eleganti industria repererat, aut revocaverat ab interitu, olim tamen cognita. Quoniam enim ita instituenti animum opus haud est, ut de concinnando rerum ordine multum sit sollicitus, parcat tempori, rerum observata auget, effugit repetitionem, longeque magis incumbit gravi materiae, quam inanibus ornamentorum. Imitari conabor id ipsum, ut oportunitatem nanciscar, quâ emendem errata mea Anatomica, quae ipse fortè in aliis meis olim scriptis commisi: Quis enim mortalium omnibus se horis sapere jactet? Quis ab errore immunis? de me, id vel cogitet, ablit! Satis superque vidi, atque dolui, hinc inde excidisse festinè, quae maturescentis senii prudentia aliter dictata vellet, multumque referre, an juvenili impetu efferantur quaedam, an verò ab Octogenario multos pressa in annos prodeant. Sed & simul utar lege, quae cunctis praescripta est naturae

Cultoribus: scilicet, si erroris quid perspexero in 'operibus alienis, monebo audacter; neque tamen hac ego gratiâ Eosdem aspernabor: quia homini impossibile puto, ita benè subductâ ad scripturam ratione esse, ut nihil postea vel ipse corrigendum aestimet.

Ipse gaudebo sane, si quis in meis deprehensa vitia in melius commutet: *Damus banc veniam, petimusque vicissim.*

I.
*De Conceptu foecundo, Seminisque recepti
hospitio & viâ.*

AD conscribendam naturae ipsius pulchrè intellectae historiam observata per sensus prius requiri, id satis superque constat; atqui in illa nihil cognitu difficilius, usuve praetantius, legitur, quam enarratio sincera eorum, quae in animalibus, maximè autem in homine ipso, spectari queunt; cuius interim descriptio nusquam minus certa vel clara habetur, quam ubi occupatur in contemplatione ortus ipsius: quare Alexander, ut praeclari quid in hisce addiceret, immensos adeò Thesauros effudit, quibus utens Aristoteles indagavit hanc Physices particulam, quae circa generationem animalium versatur. Et profecto maximus inter veros Philosophos habendus Guilielmus Harvaeus, qui ut orbis eruditi lux, ita Britanniae intaminatus honor, plus promovit hanc historiam solus, quam caeteri unitis laboribus; huic quippe Serenissimus Magnae Britanniae Rex, Carolus primus, animo verè Regio, quam generosissimè largitus est, quae vota Harvaeana tantum opus molientis petebant.

Mihi ergò sensa hujus consulenti mirum semper visum fuit, quod velit, statim à coitu atque foecundo conceptu incisus foemellis nihil Seminis Masculini in Utero, ac in cavis Tubarum Fallopii, apparere. Asserti quidem hujus veritatem auctoritas Viri asseruit quam plurimis, mihi reliquit semper dubium. Circumspexi ideo à multis abhinc annis ad omnia, quorum indicio scire possem, quid in hac re doceret ipsa rei speculatio. Rarum est, quaerenti eventum respondere in hisce:

ce: rarissimum omnium, in ipso corpore humano cernere, quid hujus rei contingat: quare mihi, bis jam hac contemplatione fruente, visum est vobis, Viri Nobilissimi, explicare rem utut reperi.

Juvenis aetate atque vigore corporis, utpote trigesimo vitae anno nondum perfunctus, formosâ meretricis pulcherri-
mae facie plectus, eò rem deduxit denique, ut complexu venereo illius, suis ex votis frueretur. Simul ac verò suam voluptatem expleverat, detestabili facinore scorti jugulum ita discidit, ut extemplo moreretur: statim nos duo poliatri, simul cum chirurgis, jussu Magistratus eò missi, ut cognosce-
remus conditionem vulneris; atque de eâ Judicibus renuncia-
remus scripto.

Deprehenduntur à nobis Vasa sanguifera Colli ita abscissa, ut illicò inevitabilis mors subsequuta fuerit: cum verò scirem, quae contigerant, incidi abdomen cupidissimus videndi ea, quae in Utero atque partibus conceptui propriis forte occur-
sura essent.

Quam prudentissime ergò Uterum, Ovariorum ductus, & annexa, Cadaveri exemi: vidi Os Uteri clausum, lenissime digito pressum se aperire, atque seminis guttulam dimittere, statim suspicatus, quid rei futurum esset, coram Viris Erudi-
tissimis atque faciundo Medicinam claris, Henrico à Bronck-
horst, Hermanno Schyn, & Justo Freder. Ritmeyero, Me-
dicinae Doctoribus, Uterum secundum longitudinem suspensâ manu, ne quid turbaretur, aperui, vidimusque cavum Uteri albo, naturali, atque bono semine masculino repletum, u-
tramque etiam Tubam Fallopianam eodem semine plenam: quare miro sioc phaenomeno bene ab omnibus perspecto; illicò cuncta haec immisi liquori meobalsamico, ubi sicuti illis Clar.
viris praedixeram, induruit semen locis iisdem atque adhaesit, ut vel jam adhuc luculentissime videri queat, nullâ omnino re mutatâ, nisi quod cuncta jam vi liquoris obduruerunt. Idem olim vidi in cadavere mulieris cum adultero deprehen-
sae in adulterio, statimque à marito deprehenso interfectae, ut descripsi in Thesauro Anatomico, quem ordine vtº. evulgavi. Hinc suspicor ad foecundum conceptum, ipsum crassum se-
men in interiora Uteri, & Tubarum Fallopinarum recipi, non tantum id, quod spirituum exhalantium specie eò per-

vadere quacunquē demū viā Harvaeani autumant. Testatur Fallopius saepenumero se in Tubis hisce verum Semen deprehensum plurimis Spectatoribus observandum praeuisse. In Observ. Anatomicis. Vid. & de Graaf, de generet. mulier. Cap. XIV.

I I.

*De Ovario, ut habetur, novo, & de
Hydatidibus plura.*

QUUM verò Genitales in foeminā partes adeò compositae sint, mirisque intricatae involucris, simul rara adeò ipsis oculis spectaculorum circa fabricam tempore foecundationis occasio, quis miretur varias hinc exoriri scrutantibus sententias super iisdem rebus! Ideo post binas, quas modo descripsi, observationes, commode dabo responsum Epistolae, quā me decoravit publicis excusā typis Vir Clariss. Mich. Ernestus Etmullerus, anno jam elapso; fatius quidem fuisset respondendo obsequio citius defunctum me fuisse, fateor, at varia, neque temerè effugienda negotia, votis saepe meis obstant, occupato autem homini, longè magis seni, familiaris nimium agendorum procrastinatio atque tarditas quaedam singularis.

Scripserat quidem in illa Vir praeclarus, Dexterrimum artis Anatomicae cultorem Martinum Naboth existimare, inventum sibi novum, fortè unicum, Tertium saltem Ovarium, rejicere ideò illa pervulgata duo, quae omnes hactenus pro veris admiscere post Harvaeum Ovariis muliebribus, neque agnoscere nisi unicum hocce novum pro vero. Quum verò Celeberrimus & praeclarus Professor Etmullerus meam super novo hoc dogmate sententiam pariter requirat, tamen responsum haud festinavi, quia innumeris occupabar scrutationibus structurae Viscerum aliorum, tum etiam, quia prius necesse habui in cadaveribus muliebribus omnia perquirere, denique, quoniam ea jam argumentorum pondera Etmullerus attulerat, quibus multa addenda me habiturum esse vix sperabam. Profiteor igitur palam, plurima me cadavera foeminina, eaque variae valde aetatis, incidisse, atque intento perlustravisse animo & oculo, neque tamen unquam in cavo Uteri vidisse

ali-

aliquid, quod ullâ omninò specie Ovarium verum referret. Deprehendi quidem interius in Utero circa ejus Collum Fabricam talem, qualem Eruditissimus; atque Elegantissimus Morgagni descripsit operis sui Pag. 11. § 14. Depinxit verò quàm exactissimè Tab. 3. supra literam K. rugis, fibris, valvulis contextam. Ibidem loci frequens sic satis est cernere Hydatides vario ut numero & situ, ita & magnitudine. Videtur autem harum quasdam tum forte occurrentes Laudatissimus modò Auctor citato eodem depingendas curavisse loco.

Nunquam verò cogitandum erit, has ipsas vel Ovarium, vel aliquam illius partem; constituere. Neque certè Perspicacissimus Regnerus de Graaf in aureo de Genitalibus Mulierum libro, capite septimo, postquam descripserat has Valvulas, nec minus nitidè Tab. IX. sub literis D. C. E. & Tab. X. Lit. H. K. L. depinxerat, unquam somniavit de statuenda hic Ovarii sede. Videtar tamen Clarissimus Naboth contemplatione eorum, quae jam descripta dedi, in sententiam hanc uimis profectò praeceps incidisse. Quae autem Egregius Vir argumenta allegat, ut paradoxum suum firmet, diluit Insignis Etmullerus. Profectò audacter nimis auctor ille asserit, *Conceptum fieri potuisse absque subsidio ullius Vesiculæ ex Testiculis Foemineis oriundæ, & mulieres concepisse, imo peperisse, quæ tamen omnibus Testiculorum Vesiculis caruerant.* Undenam, quaeso, id perspectum fuit? quibusnam documentis evincitur? quonam modo probari unquam poterit, his Foeminis tempore conceptus nullas adfuisse Veliculas? an quia post gestationem, partum, mortemque, nullae inventae fuerunt? nemo certè facile patietur debili adeò ratiocinio eripi sententiam, quae Accuratissimorum Virorum sagacissima indagine tanto annorum successu plusquam probata fuit, & accepta. Neque multum proficit exemplo, quod ad asserendam opinioni suae fidem citat ex auctoritate Clarissimi Professoris Christiani Schambergii, quum ait: *In incidendo cadavere puerperæ ilicò post partum difficilem mortuae invenisse molem Testium solitæ magnitudine quadruplo majorem, intra eos verò nec Vesiculas, nec Glandulas; sed abundantis pinguedinis, cum pilis intermixtis, copiam.* Namque morbi nativam partium fabricam subito immutant, saepeque constitit novem mensium gestationis

tempore ipsa Ovaria omnium minimè Vesiculas suas offerre, sed toto hocce decursu in officio suo, quasi otiando, feriari: imò verò ne tunc etiam, ut & ilicò à partu haud apparet illa interior Colli Uterini structura. Ipse ego saepenumero Steatomata ejusmodi reperi in Testibus; quin & à longo tempore inter Musaei mei rariora asservavi Ovaria, in quibus Atheromata inveni pultaceâ plena materiâ, neque id modò, verum Dentes veros, atque ex amussim factos, dispositos autem racematim ibidem repertos figurâ dudum expressi in Thesaur. Anatom. 1°. ut & alium dentem humanum in Atheromate Ovarii stabulantem reperi, qui nunc à capillo pendens, tenetur pede anteriore sceleti nitidissimi murini in eodem meo armario.

Quam improbabilis, ne gravius apponam quid, est enunciatio Nabothii, qui statuit Tubas Fallopii, neque virile semen ex Utero ad Testes, neque ab his in Uterum Ovula contenta deferre?

Utinam ponderasset Vir Egregius paulò majori cum curâ, quae Viri Clarissimi, Graafius, Hornius, Drelincourtius, Swammerdammius, Cyprianus, Nuckius, Malpigijs, tota in Britanniiis & Galliis eruditissima Societas, tot experimentis, Embryonum, Abortuum, Partuum, Monstrorum, in hominibus brutisque observarunt, atque conscripserunt! utinam trutinasset sollicitus quae in recentioribus Academiae Regiae Parisiensis monumentis habentur de Foetibus in ipso Ovario, in omni parte Tubae Fallopianae, aequè ac in cavo Uteri repertis! haud crediderim ob unam, aliamve levem satis ratiunculam deserturum fuisse systema, cui statuendo tot, tamque Egregii Viri operam navaverant; haud quaquam porò dubito, quin optimus opinionis hujus Auctor, praelectâ Observationum praemissarum utrâque, cessurus sit veritatis viribus.

Denique video D. Naboth proferre contra vulgarem Medicorum Doctrinam, quod Tubae Fallopianae saepe circa Fimbrias suas laceras ita constrictae fuerint, ut coaluerint omninò. Vera quidem haec agnosco expertus. Sed quid inde infertur! profectò id unum, per morbos haec contingere scilicet. Nunquam tamen exemplo vero constitit mulieres, diu postquam utraque Tubarum concreverat penitus, concepisse, sciant

sciant hac occasione Anatomes studiosi verissima esse, quae dudum evulgavi scribendo: aliquoties me observasse Fimbrias Fallopiarum Tubarum in unum coaluisse cum Ovariis ipsis. Ut enim Anatomicorum decus, amicusque mihi, dum fata finebant, integerrimus, Regnerus de Graaf, id ipsum haud tantum observavit Lib. de Genital. mulier. Cap. 1. sed & icone vivâ expressit Tab. XIX. fig. 5. & fig. 1. literis C. F. atque Fallopius id toties viderat, ut in Institut. Anatom. id fere semper putaret, sed errorem correxit in Observ. Anatom. ita ego ipse specimina talia in Musaeo meo adservo. Quia tamen Insignis inter Anatomicos Morgagni, posteaquam id in Observationibus meis Anatomico-chirurgicis legerat, dubitavit an saepe fieret, nec videtur Ipse illud unquam oculis spectasse suis, promptus sum profectò, qui Eximio atque Meritissimo Professori, si id modò velle rescivero, transmittam ipse specimen ritè paratum, ut conservari queat, in quo rem ipsam contemplabitur; quum plura exempla praesto mihi sint. Neque diffitebar interim, quum res ipsa ita se habeat, longè frequentius me illud fuisse expertum in vetulis, decrepitis, effoetis, quàm in corporibus juvenilibus.

Quae quidem omnia, ut ad propositum revertar denique, id efficiunt, ut firmus credam certusque, quod tamen tanti Viri pace dictum velim, Ovarium illud fictum Nabothianum fuisse modò Hydatidum, inter rugas Valvulosas Os Uteri internum obsidentes natarum, congeriem. Hydatides autem hujusmodi, ut in omni morbo lento partes quascumque occupant, ita viscera praeprimis infestare interiora observantur frequentissimè. Ego verò cenfeo Hydatidas esse extremitates Vasorum sanguiferorum, quae priorem suam mutaverunt naturam, atque in vitiosam degeneraverunt fabricam. Id didici maximè ex eò, quod Placentas, in quibus nulli Lymphae ductus inveniuntur, aliquoties spectaverim Uterinas, imò & inter mea asservem hucusque quae unam partem omninò in Hydatides conversae sunt, aliam verò partem sanae, quin imò habeo alias, quarum tota fere in Hydatidas hasce permutata cernitur, quae alii habuerunt pro falsa conceptione. Jecinora quondam inveneram, quae etiam penes me recondita servo, quorum tota moles abierat penitus in Hydatides. Demonstrare quoque possum in Musaeo meo Peritonaeum Hydropicae foe-

foeminae integrè converſum in Hydatidum texturam. Videre etiam mihi quondam contigit in ipſo plexu Choroide Hydatidum quam plurimas. Neque tamen uſquam frequentius reperias id genus mali, quàm in Abdominali regione; ita tamen ut longe plus, & acerbius foeminas infeſtet, quam viros. In ipſo autem corpore foeminino magis ovaria, quam alias partes, occupat. Quam mirabile eſt, licet ſit adeò frequens, videre ampullulas aquà turgentes ab ipſo pendere tam Utero, quam ab annexis illi partibus, quae Uniones fanè referunt haerentes à pedunculis varietate longitudinis admodum diverſis? huc autem advertas, quaeso, animum: naſcuntur aliquando ex Hydatide parvâ utres ingentes proſectò, dum exiguo ab inchoamento creſcit aſſiduo novi humoris appulſu in terribilem molis immanitatem, quâ totum abdominis cavum ad crepaturam uſque repletum viſum quandoque fuit. Malum fanè frequentius multò, quàm creditur. Fit eâ re morbus, quem Hydropem clauſum vulgus appellat. Qui abſque undulatione eſt, uniformi, duriffimèque tenſo tumore manifeſtatur, neque patitur prementi cedere partes, nec ſonum edit ullum oſcillante corpore. Memor equidem pulchrè ſum caſus, dum in cadavere muliebri, aperto abdomine inveni ſaccum aquà turgidum, adeò certè magnum, ut ſeroſi liquoris copiam contineret, quam novem vulgares urnae (quas *water-emmers* Batavi appellant) tantum capere poterant. Mirum verò, extrâ membranaceum huncce ſaccum nihil in Abdomine praeterea inveniebatur laticis.

Ipſe autem capax hicce ſaccus ex Hydatide expansâ, in molem hanc vix imaginabilem increverat, interimque pro rato, quo increſcebat, pellis ejus incrāſſeſcebat ſimul. Quod etiam in omni ferè ſimili tumore fieri ſolet. Quod enim? in Ganglione, Atheromate, Meliceride, Talpâ, aliisque id genus Tumoribus, quae in principio tenues erant pelliculae, ubi multum increvit Tumor, inſtar craſſioris, lentique corii ſpiſſantur. Ita quoque Veſica urinaria diu à magno extenſâ calculo ſe ipſâ multis vicibus craſſior reddi toties conſpicitur; quod qui ignorant, infeliciffimè ſaepe hâc de cauſâ in Lithotomiâ errant Artifices.

Omnia nunc haec obſervata nos docent, haudquaquam abſonum eſſe, ſi dixero, ut jam antè, Hydatides haſce circa Uteri

Unable to display this page

considerationem, ut videas quam sibi indulgeant sæpe Auctores, quantâque sit circumspeditione opus, antequam tuto iis fidat Philosophus. Fateor interim, post tot molimina nunquam Glandulas hasce detegere me ita valuisse, ut eas describere possem, imò ne videre quidem licuit. Devinctum itaque me profiteor Illi, qui eas ibidem existentes oculis exhibuerit meis. Interea loci unicuique spectatori harum deliciarum idoneo demonstrare jam possum, & quidem jam tantum, Organum nervosum cutaneum tactui exercendo proprium dictum. Quum enim haud ita dudum Vasa sanguifera in binis Cruribus humanis materiâ meâ replerem in alios usus, aliudque prosequer eo ipso propositum, bonâ fortunâ & auspiciatò evenit, ut ita replerentur ambo, ut undique penitus ruberent præ innumerabili Vasculorum multitudine. Hoc ipsum quum lætabundis perlustrarem oculis, ilicò liquidò advertēbam toto Cutis tractu plurima loca esse albicantia, turgidula tamen, atque in obtusum elevata apicem, denique Pilis enatis originem clarè præbentia. Quæ contemplatus facilè censui Nervosas hasce extra minima Vasa repleta Papillas esse habendas. Facit imprimis eò mira simul observatio, dum toto Cruris, Pedisque ambitu evidenter ubique cernerentur, neque tamen ulla inveniretur in convexâ parte Pedis, quam dorsum ejus vocant vulgò. Quid inde? an tactui minus est apta nata hæcce pars? omnino. Experire, & invenies. An ibidem igitur nullæ adsint? id haud dixero. Forte minores, aut profundius sitæ, minus apparent. Fateri tamen cogor, me ipsum olim, & sæpe, credidisse non modò, sed & scriptis asseruisse Glandulas hasce cutaneas adesse. Sed magis id egi præceptis, & abreptis auctoritate omnium fere Anatomicorum, quam veris experimentorum documentis. Scire tamen est, inter cuncta argumenta nullum plausibilius esse, quod Glandulas hasce doceat adesse, quam mira illa in morbis tubercula, quæ toties sub Cuticulâ ex ipsa se Cute elevant, atque protuberant.

Ipse utique in armario plura talia spectanda fervo. Verum, ubi cum curâ hæc examinavi, putavi Glandulas non esse, sed Epidermidis quasdam elevationes.

Neque alienum me fateor à sententiâ, quam Amicus meus Clarissimus Hermannus Boerhave, Botanices, Medicinæ,
&

Unable to display this page

runt, in facie frequentes, inprimis in naso: hæ pressæ fortiter eructant lentem materiem, albam, ceraceam. Si folliculi magis replentur fiunt tubercula parva, quæ partes contiguas leniter inflammando, rubedinem, pruritus, pustulas faciunt varii coloris, adspectus ingrati. Quando deinde turgent magis, crassamentum incipit per meatum folliculi usque ad superficiem Epidermidis per meatum illius exire, & quâ parte aërem experitur cærulescere, vel nigrescere, in apice; si tum fortiter premitur intra binos oppositos digitos, tum ex ampullato receptaculi ventre lenta materies per angustatum collum pressa, in ipso hoc transitu formatur in cylindrum contortum, qui apice nigro, longo, albo, intorto, corpore, tam exquisitè vermiculum refert, ut Medici pariter & idiotæ decepti hanc imagine putent se vermes cutaneos oculis vidisse.

Verum quando magis increscens magisque, turget aggesta materies, tum Atheromati, Meliceridi originem dat veram & unicam, prout materies pulti, vel cerato melli magis assimulatur. Quin etiam, quando tubera talia maligna evadunt Leporam, & Cancrum cutis; nec non Elephantiasin, excitari autumat. Atque huc usque animi sui sententiam super his mihi explicatam paucis dedit, poscentique evulgare hac occasione concessit: posset verò eam locupletissimis rerum documentis amplificare, atque hinc docere veriore methodum affectus cutaneos curandi. Neque ego ipse hisce magis investigandis deëro: interim tamen nemo corpora hæc potius Glandulas, quam receptacula humoris pinguis vocabit. Tu interim vides, mi Lector, haud ita insulsum me esse, ut esse negem, quidquid propriis non usurpo oculis.

Absit talis à me vanitas. Id assero verus, mihi nondum vîsas esse, ideoque devinctissimum me fore illi, qui luculenter easdem indicaverit. Neque est quod putet quis sudoris excretionem absolvi per subcutaneas Glandulas, licet plerique ita assentiantur præeunti Excellentissimo Anatomicorum Marcello Malpigio, nihil minus: nam ultimæ Artrriolarum extremitates, quæ tomentosæ Gossypii tenuitatem plurimum exsuperant, canales sunt ipsi, quibus sudoris transmittitur materies. Eadem autem fistulæ exhalant etiam specie invisibilis fumi emeritos humores ex corpore & superfluos. En verò

ex-

expansum mihi campum hîc lætissimum exspatiandi per varias Aliorum super his, quæ modo exposui, sententias. Sed abriperent me hæc à proposito meo, ut scilicet manifestos errores, quos in Anatomicis Ipse commiserim, vel alii, absque ullo odio, solo veri amore, exponam.

I V.

*De Glandulis aliarum partium
membranosarum.*

INteriora Cerebri cava, Ventriculos vocant Magistri, Pleuræ ambitum interiorem, Pericardium, Peritonæi cavitatem, Tunicamque Testium vaginalem dictam, semper madere, lubricari, vaporoso humore allui, omnes norunt. Neque minus evidens habetur laticem hunc in cava illa pulsus liberè sursum inde emanare retrogrediendo. An verò opus illud efficeretur Stenonianis, & Malgianis Glandulis, quas egregii hi viri ponunt hos in usus membranas illas ubique oblidere? diu dubitavi. Verum, postquam arte singulari usus detexi nunquam satis admirandam Arteriolarum extremarum tenuitatem, facile perspexi ad scopum hunc nec opus esse Glandulis, imò verò neque easdem ibidem reperiri. Fatetur id sanè magnus Malpigijs asserendo Glandulas hæc in statu sano conspectas haud fuisse, sed in morbis, ubi dilatatae sunt, & auctæ, demum conspicuas fieri. Fateor in hoc argumentandi genere speciem subesse persuasionis. Sed tamen putem corpuscula, quæ apparent in membranis dictis, non esse, nec fuisse, Glandulas. Contrà verò clarum mihi quidem videtur, extremitates Arteriarum obstructas abire in tumores præternaturales, mutatâ penitus nativâ formâ. Nonne Aneurisma, Varix, Phlyctena, atque alii similes morbi, exempla clara exhibent? Qui itaque asserit Glandulas esse ibidem locorum, in sanitate demonstret oportet: id enim Anatomici est, de non exploratis filere potius, quam luxuriosè excogitare.

V.

*Rursum de Glandulis aliarum partium, & de
Papillis tactus quam plurima.*

Quo magis sedulo, & diu perscrutor corpuscula, quæ in corpore nostro ab Anatomicis Glandulæ appellari solent, eo magis certus fio, Glandulas haud esse, quæ vulgato sermone ubique pro talibus recenseri solent. Neque ullo modo video, corpuscula, quæ sita sunt in averſa parte coronæ Glandis Penis virilis, Glandulas esse: licet subtilissimus Morgagni cum aliis pro Glandulis agnoverit in adversariis. Mihi interim, salvâ Viri Egregii auctoritate, apparent istæ eminentiæ habendæ esse pro Papillis Nervosis ultra superficiem in limbo coronæ Glandis assurgentibus, quæ, ubi orgasmo venero tensæ, atque molli frictu pressæ sunt, summam in hoc opere delectationem excitant. Verum quoties tabo virulento impuri scorti inquinantur, fædo sanè spectaculo intumescunt, atque deglubente acrimoniâ concepti veneni tenuem, quâ tegebantur, pelliculam, nudatæ atque erosæ atrocitatem intolerabilis doloris sævissimam experiuntur: quod summo est argumento Nervorum magis, quam Glandium, naturæ affines esse. Novi equidem Pilis hisce locis Papillas carere; sed neque id in pulposo digitorum apice fit, ut etiam non in volâ manus aut pedis plantâ, quibus tamen locis omnia Papillarum plena. Notavi jam dudum extrema Vasorum sanguiferorum lingulis fere plagis corporis quam maximè differre in structurâ, quâ constant. Verum etiam didici deinde id ipsum quoque in Nervorum obtinere extremis: alias quippe in superficie interiori Palpebrarum deprehendi, rursus in Papillis Mammarum mirè differentes eas, quæ in eminentiori harum parte adsunt; in Lingua autem mirificè iterum diversas ab iis omnibus, dum in Cute locatæ iterum longè recedant à specie, quâ præcedentes prodeunt. Observavi namque quibusdam locis corporis tantâ has copiâ haberi; tanquam propinquâ necti vicinitate, atque concinno adeò disponi ordine, ut inter illas spatii vix aliquid intersit, imò ut & extra superficiem

ficiem Cutis emineant, ut jamjam in toto observavi Pene, unde tantæ voluptatis capax, tantoque obnoxia dolori, pars hæc deprehenditur. Illæ autem, quæ profundius immerfæ sunt Cuti, videntur inservire huic proposito, ut basin præbeant nascituris Pilis; atque hæc quidem ipsæ numero habentur longè pauciores, neque etiam in conspectum se produnt oculis nostris, nisi prius pilosæ alicujus partis Vascula cuncta materiâ meâ rubrâ omninò repleta sint, ita ut nullus ramulus illorum absque hacce cerâ sit. Id verò jam pridem modò reperi, atque præstiti in Crure humano, quod coram ostendi Viro in Medicis & Botanicis incomparabili Boerhavio. Etenim id mirabile, in hac præparatione omnia extrema Vascula exceperunt hanc materiæ, atque rubescunt, solæ autem illæ Papillæ, ex quibus Pili nascuntur, intactæ remanserunt, atque singulari suo colore nativo albo quam distinctissimè se interstingunt ab omnibus vicinis ruberrimisque partibus. Quid verò sentiendum sit de Papillis his in Pene, Linguâ, Palpebris, aliisque partibus, postea dicam, quum in hisce investigandis omne locum subcissivum tempus.

V I.

De Corde.

JUre sibi proprio Cor principatum inter cætera viscera sibi vindicare omnes fere autumant; id omninò certum habetur, multa in fabricâ ejusdem necdum satis extricata prostare; meretur itaque ex hac excellentiâ simulque obscuriore structurâ, & proprietatibus aliqua de ipso notari. Haud ita bene Anatomici situm illius, atque naturalem locum Nobis descripserunt. Licet enim in Thorace locatum illud universi asserant, quem tamen ibi obtineat situm, id verò haud ita vere depingunt. Godefridus Bidlo in magno opere Anatomico ita expressit, ac si penderet, apice coni Diaphragma, basi verò Jugulum spectante. Id animalibus, quæ natura prona finxit, commune, nunquam in corpore humano. Scilicet in eo Cor Diaphragmati ita incumbit, ut illa ejus pars, quâ id attingit, quali incumbentis suo pondere compressa esset, quod nusquam in quadrupedibus pronis obtinet.

Con-

Contra verò in hisce conis speciem figura Cordis æmulatur, quod tamen Cordi humano haud ita verè adscribere fas sit: quum forma hujus multum inde recedat, utpote curtius, atque longè compressius. Princeps inter auctores Andreas Vesalius ita hæc excudenda ut in tabulis suis curavit, ut res ipsa in homine vivente se habet. Si autem te ceperit desiderium cognoscendæ structuræ Cordis, adeas, nec pigebit, quæ, lumen clarum artis, Steno expedit. Quum enim ante Eum substantiam visceris hujus existimarent Parenchymate quodam confici, industriâ accuratissimæ indaginis detexit veram Musculi naturam ibidem adesse; demonstravit autem id ipsum adeò evidenter, ut Hippocratis sententiam firmans Musculorum quidem artificiosissimum pronunciaverit: utique finem habet ubi initium, utrumque ad basin assertum deinde fuerat omnibus receptum, omnem omnino sanguinem, qui per Coronarias Arterias fuerat ipsi Cordi datus, nullâ guttulâ excerptâ, per solam Coronariam Venam Venæ Cavæ reddi, imò & illum, qui lege circulationis ab utràque Cordis Auriculâ redibat, unicâ etiam hacce reverti viâ. Verum ego postea clarè detexi, atque demonstravi publico, ramos quosdam Venosos ita in Auriculas patere, ut partem Venosi sanguinis exceptum ab Arteriis directo itinere instillarent Auriculæ dextræ, nunquam attactâ Venâ Cavâ, ejusve magno sinu. Sed neque novum minus fuit inventum Clarissimi Vieussens, posteaque Thebesius Eruditissimus, quum invenerant ex ipsâ Cordis substantiâ Venulas aliquas oriri, quæ sanguinem Cordis ab Arteriæ Coronariæ ramis suppeditatum patulis orificiis infunderent ipsi Cordis cavo, absque ullo in sinu Cavæ, Auriculæve cavo, diverticulo. Id ipsum sæpenumero etiam demonstravi. Ipseque Egregius Thebesius satis apertè fatetur, dum dicit: hoc Ruytschius videtur omnino olfecisse. Verum si quem cupido trahit spectandi Vasorum Cordis sanguiferorum decursum, mirabilemque texturam, me visat, exhibebo libens non modò Arterias, quæ per exteriorem Cordis superficiem se expandunt, quantoque illæ numero se exhibeant, sed & eas, quæ per interiorem ejusdem plagam distribuuntur. Aliquot elapsi sunt jam anni, quando impensè lætabar, visâ mihi exili Arteriolâ, quæ interiorem occupabat Cordis superficiem; erat quippe novi quid, quo reperto delectamur omnes.

Jam

Jam verò, postquam magis hanc artem exercui, magisque demonstro cuilibet avido harum rerum spectabilem interiorum Cordis cavitatem, tot ornatam vasculis ceracea repletis materia, ut tota ejusdem fabrica merè contexta appareat ex fanguiferis ubique fistulis.

Id verò longè adhuc pulchrius est, quod Lacerti carnei; horumque tendines ipsi præ multitudine vasorum toti rubeant: imò verò, quod minus forte suspicari quis vellet, ipsæ illæ Valvulæ, quas dirigendo sanguinis per Cor itineri sagacissima natura dicavit, eadem hac arte pulchra vasculorum distentorum hacce materia specie splendent, fulgentque.

Observes autem, Clarissime Lector, me ita injecta materiae hujus ceracæ replevisse Cordis vasa, ut, ubi illa pervenit ad extremitates omnium ultimas, tomento, aranearumque filamentis, tenuiores, vasculis egressa quasi effundatur, atque roris instar se expandat super molliusculas carneæ Cordis substantiæ fibras, easque rubicundissimo sanguinis colore tingat. Certusque crediderim id negotii eodem planè modo ita in vivo perfici homine, ut arte mea in cadavere efficio: si enim sanguis suis ubique vasis coërcitus, rectoque ex Arteriis in Venas itinere transfunderetur, absque ulla sui effusione, non posset tum nutrimentum partibus corporis nostri adferre. Denique in hisce, quæ ita præparavi, Cordibus humanis, oculis liquidò obicere queo, Vasa sanguinis, quæ transeunt per ipsa vasa sanguinea alia, ita ut & hæc ipsa per priora nutririqueant: quin etiam diversas directiones, quibus distincta hæc vasa porriguntur, dum per interiorum, exteriorumque Cordis superficiem transeunt.

V. I. I.

De Vomitu insolito.

ANimalia quam plurima nasci, vivere, vegere, generare rursus prolem, inter alia quædam viventia animantia à seculis prioribus jam observatum fuit; dum interim sapientissimi Philosophorum vix audeant de modo oriundi certi quid proponere vel hodie. Neque est, ut quis putet solos Vermes,

Lumbricosve, intra homines gigni: vix credas quot species diversas casus quandoque obtulerit, vel sedula indagatio invenerit. Cupisne cognoscere, adeas, nec pœnitebit laboris, quæ Diaria Eruditorum Gallica, Acta Philosophica Britannica, Lipsiensia Commentaria, Academiae Leopoldinae Ephemerides, exhibent, legas Diligentissimum observatorum collectorum Schenkium.

Vah quam mira reperies, quam incredibilia spectabis! dignissima interim est, & hæc historiae naturalis pars, quæ excolatur, perficiaturque. Ut symbolam dem, revoco huc, rarissimum fanè animal, quod jam in Thesauro meo Anatomico IX. iconè ad vivum ducta expressi. Ad quadrupedum pertinet genus ob numerum pedum, caudamque gerit, imò caput, & os, maxime autem Umbilicalis Funiculus ei cohærens raritatem rei augent præ cæteris; integrum sic condivi, ut in plurimos durare annos porrò queat, atque spectari ab iis, quos trahit voluptas talis contemplationis. Aliud interim planè jam demum oblatum mihi possideo, quod certè limacem fati scitè refert: nonne oculi bini, forma, & magnitudo, ejusdem id docent: ut judicare queas ipse, en, sic Tibi afferò, ut peritus pictor naturam ipsam ejus figura exhibuit. Illud verò ipsum puella quatuordecim nata annos, una cum copioso evomuit cruore hisce ipsis diebus. Vegetum quum adhuc esset dono mihi dedit puellæ Patrens, simulque adseveravit, aliquo illud à tempore vomitus superavisse spatio, veroque aliquamdiu motu semet exercuisse.

Id autem facile credes imprimis esse commemorandum, quod in corpore humano Vermes generentur tam diversa forma discrepantes inter se, ita tamen differentes ab omnibus aliis in natura rerum unquam repertis, ut nusquam iis similem illum conspiciere detur extra corpus hominis, interim horum nonnulli in plurimarum exporriguntur ulnarum longitudinem. Hos igitur natos fuisse in eodem corpore valdè proclive est cogitare. Neque nimis probabilis videri posset forte sententia Eorum, qui ex deglutitis talium animantium ovulis productos fuisse putant, de quibus sermo fuit, vermes.

Ille interim, quem rejectum à puella modo descripsi, prodiit demum ex illa, postquam longo temporis spatio fuerat valetudinaria, semper de gravitate Ventriculi conquesta prius, nunquam sanitate fruens perfecta.

Et

Et equidem verum credulitate multorum absurdissima quæque pro veris obtrusa sæpenumero haberi & ficta, sed tamen pariter certâ fide constat prodigiis quam simillima quotidie observari, inter quæ & animalculum illud recensendum existimo, quod colore & albo & nigro variegatum vitali motu se cognoscendum præbuit.

Magis adhuc admirationem excitat contemplatio illius animalis in homine geniti, quod in Thesâuro Anatom. ix. delineatum in meo Gazophylacio spectandum prostat: quia præditum est Funiculo simili ac est Umbilicalis, quin etiam latuerat in quodam corpore non admodum dissimili à naturâ Athetomatis, quod vice Placentæ fungi videbatur, inspectio veritatem rei docet, atque testimonia ibidem annexa confirmant.

Neque interim sentiendum erit, animal illud, de quo ut prius dixeram, à puellâ deglutitum intravisse in corpus, ut forte quis arbitraretur: erat enim vivens atque vegetum, neque reptatu instar limacis se movebat, sed conatu fursum, deorsumque, exercito: evomuerat etiam cruorem prius atque simul, præterea adversâ dudum cum valetudine fuerat conflictata. Neque videtur vivens in Ventriculo permanere potuisse, sed dudum mortuum, ut in plerisque advertimus animalculis, pisciculisve, qui, vivi ubi deglutiuntur, brevi moriuntur postea in hospitio vitæ sustinendæ inepto.

Cerno quidem, objici hic posse dogma hodie cunctis inconcussum habitum, de ortu omnium animalium ex ovo: verum hoc tempore id non attingo, nimis enim à meo me averteret propositum. Tu, quisquis hæc amas utilissimum tractatum perlege, quem de Vermibus conscriptum nobis dedit Expertissimus Dr. Nicolaus Andrii gallico sermone. Invenies ibi Pag. 19. Sententiam Viri esse, Vermes morbum esse corpori nostro congenitum, ipsaque, unde tandem prodeunt Vermes, Ova in nobis generari simul cum reliquis corporis nostri partibus, quæ tandem præfinito tempore fota excludant suos fœtus ita, ut aliæ corporis partes humores producant quosdam ante non apparentes, aut & partes quasdam solidas. Ego etenim opinioni huic meum facile apponerem calculum, quia hætenus nullam invenio, quæ ita sit ipsi veritati consentanea. Quod si probabilem magis quis norit, rogandus erit, eam ut communicare velit.

Unable to display this page

- VI°. Clarissimus Johannes Jacobus Rau, Professor in Academia Lugduno-Batava Celeberrimus in Osteologicis, Myologia, & Lithotomia versatissimus, quondam demonstravit nobis Arteriam ex arcuato flexu Aortæ oriundam; quem postea & ipse casum reperi, atque adhuc unicuique exhibere videndum possum.
- VII°. Frequentissimè maxima cum diligentia perscrutanti mirabilem membri masculi fabricam, contigit semel mihi invenire duo diversa, satis fortia involucra, totum corpus Penis humani ambientia atque coercentia. Illud ego ipsum descripsi in Thesauro Anatom. tanquam consuetum naturæ, sed quum de industria in plurimis perlustratis postea non ita invenerim, petit veritatis sincerus amor, ut jam moneam plerumque unum modò tale integumentum, rarissimè duplex, adesse.
- VIII°. Binos foetus humanos à multis jam annis asservo in balsamo, qui per abdomen inter se concreverunt.
- IX°. Suillos etiam binos in Uterino hospitio concretos possideo.
- X°. Quin & alium, fere bimestrem habeo foetum humanum, cujus tam superiores, quam inferiores artus, mirè tortuosi conspiciuntur.
- XI°. In alio itidem bimestri foetu Labium superius fissum miraris.
- XII°. Sed horrebis fere, si videris alium in musæo meo foetum humanum, cui supra Nasum appendicula est adnata instar Colis masculi.
- XIII°. Ovis autem Caput exhibeo conditum, cui os deest, dum Oculi situm perversum obtinent.
- XIV°. Sed vitulum Capite privatum toto, dum una modò Auricula supra Truncum, loco Capitis promineret.
- XV°. Multa sedulitate perscrutabar sæpe oves quam plurimas, quibus dederat natura Pedes ultra consuetum numerum, eminentes ex nucha. Nihil verò in omnibus his magis mihi visum mirabile, quam pedes hi omni semper essent Musculo destituti, illorum verò deficientium vice pinguedine erant obfiti quam plurima.
- XVI°. In alio mei Armarii angulo spectro portionem Placentæ Uterinæ humanæ, instructam suo Umbilicali fune; sed, mirum!

rum! pendet ab eâ foetus humani crus, cum Pede extremo, tribusque digitis.

XVII°. Plurimos etiam ibidem adspicio foetus humanos, quorum Genitalia mirifice deformia, ut & quibus hoc vel illud abest membrum aut superest.

XVIII°. Interim tam varios perscrutatus toties nunquam inveni Hermaphroditum verum: tamen plurimos fabulosa quæque de eo referre ubique experior. Quoscumque de hoc genere explorare mihi contigit, deprehendi Pseudo-hermaphroditos appellandos, semper enim in his Clitoridis caput, extra pudenda propendens, mentiebatur Glandem virilis membri, id verò quoties & in brutis adverti? certè dudum ex Genitalibus ovinis exemplum exhibui tale in Thesuro Anatom.

I X.

De raro Renum vitio.

Renes mirè variatâ figurâ conspiciuntur ab iis, qui attento lustrant oculo animalium diversorum corpora; rem cum fide descripserunt plurimi, quos inter in Zoötomia peritissimi eminent *Severinus* & *Duvernejus*, ille in Zoötomia suâ, hic in descriptione Anatomica brutorum. Boves, Ursi, Glires, Erinacei, Testudines, Aves, Renes possident superficie inæquali constructos, ut Malpighius in Tractatu de Renibus dudum accuratione illi propriâ optimè docuit, idemque in posthumis evidentius probavit. Neque ignorarunt Veteres idem illud inveniri etiam in Renibus humanorum foetuum, quibus semper Renes ita fabrefactos observaverunt. Sed in adulto hominis corpore semper fere sunt polita superficie, æquabili, & glabra. Attamen in his quoque interdum, licet ætatis jam adeptis apicem, talis inæqualis, atque ex variis quasi partibus coalescens, Renum facies videtur. Vid. Malpigh. in posthum. pag. 35. Epist. ad Spon. I. memorabile autem est id, quod bis jam mihi fas fuit observare: scilicet Renes adultorum, ubi facti sunt ut in foetibus, non modò exhibere ludentis quasi naturæ errorem, imò verò morbos excitare quam atro-

atrocissimos, atque post cruciatus sævos tandem & lethales. Primum rei autem mihi inauditæ exemplum dedit matura Virgo, quæ in Amstelodamensi degebat Orphanotrophio. Misera hæc à longo jam tempore exquisitis adeò, & intolerabilibus torquebatur doloribus circa regionem Renem, ut inefabile sit. Accedebant ad accessiones crudelissimorum paroxysmorum mictus sanguinei sæpe redeuntes. Offerebatur quidem in levamen, quid ars invenire poterat consilii & remedii. Sed proderat nihil! Igitur omni destituta ope, penitusque confecta excruciationibus in sola morte lenimen reperit, avidoque causæ mihi cadaver inspiciendum exhibuit. Quid verò hic expectares mi Lector? credo id ipsum, quod nos omnes lapidem scilicet in Renibus asperum atque hispidum. Nos verò inciso cadavere hujus nihil, ne arenulas quidem, invenimus: sed erat huic utriusque Renis superficies inæqualis omnino, & repræsentabat faciem ex multis particulis durioribus coagmentatum. Postea, quum semper mecum mirari casum hunc pergeret animus, alium novi Virum adultum, luctabatur miserimus hic cum dolore lumbari intolerabili, sæpenter redeunte: semperque acutius infestante, una cum copiosissimi sanguinis mictu. Medici ad arduum casum implorabantur plurimi, omnes hi tractare morbum ut à calculo Renes obidente aspero, omnes sic censuere, hos inter & ego ipse fui cum filio meo. Neque juverunt interim ægrum omnia, quæ Medicorum ex præscripto promptus haussit, remedia. Sed pari fato victus moritur. Inspeximus simul cadaver, atque invenimus exquisitè eandem Renum structuram, ut in illa puella, sine calculo ullo vel fabulo. Genuino hoc miserandi morbi exemplo didici calamitosam humani generis conditionem, causasque malorum imperscrutabiles sæpe & omnino insanabiles, licet cognoscerentur. Quæ verò in hac re sit causa symptomatum Physica, Tu inquire, Medice! forte reperiēs, licet lateat, neque Te forsitan medendi fugiet methodus, si modò miri accidentis ratio Te non fefellerit. Felix, si inveneris! Laudandus, si inquisiveris!

X.

*De pulchrâ curatione morbi Oesophagici semper
pro incurabili habiti.*

INter omnes corporis partes, quæ infestantur morbis difficillimæ curationis, haud infimum locum occupant, imò familiam ducunt illæ, per quas necessaria corpori ingeruntur, aut superflua foras eliminantur. Inter illas ad incudem revocabo Oesophagi affectum, quo deglutitio depravatur, & tandem non raro aboletur, ita ut in tali statu moriendum sit ægro. Deglutitio frequentissimè quidem impeditur propter Tonsillas inflammatas, & tumefactas; enim verò de hoc affectu hic non loquor, qui curatu facilis, neque etiam de Angina, multò minus, de rebus deglutitis, puta aciculis &c. quibus adde Atro-niam vel Paralyfin fibrarum musculosarum Oesophagi, sed verò de Oesophagi angustatione profundius sita, forsan à tumore quodam. vel contractione orta, cujus discretio facilis est à caeteris supradictis, non spongia balænæ affixa, oleoque saturata, introductionem in Stomachum prorsus impediet: si autem affectus consistat in Paralyfi fibrarum musculosarum Oesophagi, spongia facile admittietur, à tumore in vel à latere Gulæ suborto, illud digitis extrinsecus sentiri, & explorari potest. Præterea in Angina affectus cito oritur, & brevi cursum absolvit, respirandi difficultas summa, febris, lingua sicca in propatulo sunt, & si paucis post horis non curantur, & morbus remediis sit superior, homines subito è medio tolluntur.

Ut de hac parte corporis pauca hæc inter mea animadversaria inferere voluerim, occasionem mihi dedit Vir Amplissimus, & in arte Medica, & Chirurgica Expertissimus D. Johannes Mennes, Physicus & Consul Civitatis Hulsti, qui me in consilium vocavit super hac re, & quid faciendum in hoc affectu, an ptialismus instituendus esset, nec ne? cum autem calculum apposuissem, nec alienus essem ab hoc auxilio tentando, convenit quoque Industrissimum, & in Arte Medica Versatissimum Professore Boerhaviū, & alios, quibus in consilium vocatis; instituit curam, felicissimo cum successu;
ita

Unable to display this page

diariumque explicarem notatum, fortunatosque exhibitæ medicinæ successus, tum ut enodarem symptomata, tempore Curæ incidentia. Fateor me ad hunc usque diem fuisse debitorem promissi dati; verum fonticæ rationes locum cum faciant excusationis, impeditus tum fui cura multorum sub manu decumbentium, tum officio Consulatus hujus urbis, usque ad hunc diem, ubi remissio obruti laboris me suadet persolvere debitum. Casus igitur vestræ observantiæ propositus fuit sequens.

Casus.

Vir triginta annorum natus, genere & prosapia clarus ante tres corripiebatur annos, tum obstructione Glandularum, quæ Tonsillæ dictæ, tum relaxatione Uvulæ, tum inflammatione faucium, tum hæmorrhoidum cæcarum doloribus, tum earum fluxu notabili, quæ symptomata quidem diligentia Medicorum, medelisque appropriatis depellebantur; Verum continua renovantium caterva symptomatum, uti Tussis ferina, Hæmorrhoides, Catharri suffocativi natales non tantum producebant prodigiosiores, verum secum ducentes summam æsophagi coarctationem circa quintam & sextam Colli vertebra, à die in diem accrescendo deglutitionem impredientem, usque eò, ut nisi summa cum molestia, summo deglutitionis conamine, solum modo fluida, attamen anxie, assumere potuerit nutrimenta, continuo in pejus vergentem; Ob metum diurnum suffocationis, esurino ac jejuno ventriculo, promptas ac auxiliatrices lachrymabundus petit manus medicas.

Pars Affecta.

Partem affectam existimabam & ponebam latitare in tunica glandulosa æsophagi aliisque faucium gutturisque glandulis, præprimis circa quintam aut sextam colli vertebra, ubi tres illæ notabiles glandulæ, mecum à Domino Verheyen observatæ, ac destinatæ ad humectandam in deglutitione gulam; ad hæc quoque symptomaticè tunica musculosa fore affectata.

Diagnos.

Diagnosin enodare non necessario judicabam, cum signa partem affectam denotantia in propatulo essent.

Pro-

Prognosis.

Ex praxi notum, hic casus non tantum in curatione gravissimus, sed omnino desperatus ac conclamatus propter viam ad sumendum debitum nutrimentum, medicaminave occlusam; ad hæc, ubi omnis Chirurgiæ operatio hic nimis curta, vana ac planè manca.

Causa.

Causam procatharticam, examinatis examinandis, ponebam in dispositione scorbuticâ, (sapienti sat est,) in sero acri, quale serum scimus à sanguine sequestrari per glandulas totius corporis machinæ, ut quoque hisce supra nominatis at in gula sive œsophago, fungositate ad molem & coarctationem excretis.

Cura.

Curam ore pleno statuebam, examinatis examinandis periculosam planeque ancipitem; verum quoniam melius est adhibere dubiosam quam patientem deplorandum inevitabiliter & miserrimè committere sepulchro ac dimittere cymbæ Charontis frangiferæ, & ultimum remedium cum sit tutissimum; Tum ponebam à praxi doctus multiplici, ucam eripiendi ac salvandi methodum, consistentem in debito & accurato ptyalismo in principio, & postea levi lentâ salivatione; Hæc peractâ sudoriferis ex mineralibus propinatis, balneisque associatis; Et post hæc internè instrumentis debitis ad partem affectam applicatis; ad quæ conducunt deobturantia, consummentia & consolidantia.

Approbatio.

Nos infra scripti artis scientiæque periti, ad casum propositum in Consilium vocati, examinis lance casum supra propositum trutinavimus, methodum à peritissimo Viro Johanne Mennes, Doctore Celeberrimo, curandi unicam propositam hisce agnoscimus, institutum tanquam unicum ac salutare pronuntiamus remedium.

Hæc inter nonnullos Vestra; Excellentissime Vir, fuit ap-

probatio. Itinere absoluto suscepto, vilitavi Groningæ nostrum ægrum, qui desiderio adventus mei emaciatus, extensis brachiis lachrymabundus excipiebat me sospitorem, die Aprilis secundo, illico tentavi œsophagum spinâ balenæ, cujus extremitas exornata fuit spongiâ, oleo oblinîtâ, quo tentamine perſentiebam circa quintam aut sextam colli vertebram, obstaculum tale impermeabile, ut descendere nequirem ad ulteriorem descensum, quo scrutinio talem circularem percepi coarctationem, ut ne quidem apice spongiæ permeare possem. Post duas horas propinavi jusculum limpidius; quod sumere, etiamſi cochleatim, non poterat, nisi summo deglutitionis conamine, imo ut sex vel septem deglutitionis probamina ac tentamina facere necesse esset, summâ cum tumefactione ac rubore faciei. Circa guttura, faucesque omnes inveni partes solidas, naturales, nisi ut Tonſor quidam relaxatam decurtaverat forſice Uvulam, quam inveni nunc nodosam, Tonſillæ erant inflammatæ, neque notabiliter tumefactæ, sed indurata; inveni ægrum melancholicum, emaciatum, colore pallidiori ac planè lurido, quo non tantum turbabatur facies, sed rugæ faciei incrementum turpitudinis ac deformolitatis majus dabant. Examinavi ſedulo vitæ ante actæ genus ac diætæ an unquam inciderit in Veneris lascivæ ſcyllem, aut Bacchi Charibdim, ſanctè mihi confessionem dabat, nunquam aliqua Veneris nota aut ſtigmate correptum fuiſſe, imo nunquam in palæſtra Veneris luſiſſe, niſi cum ſana ante annum nunc nupta. Hiſce pro Medici neceſſitate examinatis, greſſum ulterio-
ris examinis extendi, quæ & quanta adhibita fuerint pro di-
verſa Medicorum intentione medicamina, percepi noſtrum ægrum omnibus Medicorum & Chirurgorum conatibus inſtar maſtandæ Ovis placidè ſe ſubmiſiſſe; inter qualia curandi ac applicati conamina, aliquod junioris Medici inveni inaudî-
tum, quod narratum ſpero Vobis non fore ingratum. Noſter æger inſtar deſperabundi relictus, tum à Medicis, tum à Chi-
rurgis, omnia ab agyrtis & anilibus conſiliis venalia propoſi-
ta, ac verborum popina prolata, applicabat, ſine ullo recon-
valeſcentiæ ſucceſſu, contigit ut Novelletus in medicina Tyro, jam jam Doctorandus, ac Academicis ſtudiis tumidus, rumorem civitatis ſpargeret, ſeſe inſallibiliter noſtrum ægrum curaturum, ſi modo patiens huic fidem daret. Qua promif-
ſionis

tionis securitate datâ accessit ægro nostro, fecit ac applicavit turundam grandiore latitudine aperturæ œsophagi, longitudine spithami, quam oblitam intrudebat unguento quodam, quæ turunda fræno alligata erat auribus, ne descenderet in ventriculum, in qua tristi positura noster æger, noster patiens instar omnium patientissimus, per quatuordecim diēs ac noctes gemebundus instar summi captivi detentus, sine ulla de hac pœna, requie aut remissione, nisi ut sumeret summa cum anxietate iusculum limpidum; per nares respirationi tantum via erat patula, interim vana hujus Academici Candidati erant instituta risu ac cachinno persolvenda. Ad hæc legi omnes ab ægro nostro sollicitas Doctorum expertorumque consultationes, inveni, perlegi ac percepi, unam à Domino Boerhaven Lugduni Professore transmissam, ad scopum curationis nostrum tendentem ac collimantem; hac Consultatione, cum vestra conjuncta stipata, divino destinata ac propositam adjutorio incepti curam, nempe primo correctis corrigendis, per ptyalismum hoc peracto, per plenam salivationem: Qua absoluta, gulæ coarctatio non tantum deleta, sed totum œsophagi obstaculum depulsum est, ut ante nominato ac dicto instrumento non tantum liberrimè, sed sine minimo incommodo aut obstaculo ad ipsum descendere potuerim Ventriculi Orificium. Quamvis omnia secundum veras medicinæ regulas instituta, quamvis ex voto & probamine omnia successerint, ut nullum in deglutitione amplius obstaculum, attamen noster æger consuetudine mali ac susceptis præjudiciis ita obsessus, ut nollet credere absolutam esse curam, obstaculum, ac remotam esse planè remotam, quare à die in diem spina Balenæ, spongia exornata, usque ad orificium ventriculi plenarium tentamen interim confessorium dedi, tam ad tollenda mali relictæ præjudicia, quam ut conceptas ac meticulosas deponeret cogitationes, undè quidem certior factus, verum solida in principio non ausus sumere nutrimenta præ metu suffocationis imaginariæ. Quare præscripsi illius loci commune aliquod pulmentum, quod præparatur è farina secalina & aqua fontana diu concoquendo, vulgo *roggen doljes*, illic dicitur optimi nutrimenti, facilisque concoctionis, de quo pulmento, bis, tum ter de die, cum lacte sumebat non tantum scutellam unius pintæ plenam, verum, ut dicitur, *een goede Spoel-comme vol en*

een Spoel-comme melk. Quibus deglutitis, gavissus ille non tantum, sed ego summopere, usque dum, ut sumeret solida cujuscunque generis nutrimenta infarcienda, donec malo depulso, præjudiciis deletis se curatum esse affirmabat. Quam perfectam curam; vestro non tantum dignam ingenio, judicavi transmittendam; verum ut solverem promissi mei pensum, in tesseram nostræ amicitiae noviter contractæ, adjungo accuratum tractatæ curæ Diarium, conditione petitoria, si vobis talia in Cura medica sint rariora occurrentia, æquali manu benigna mihi velitis concedere, tum ad stabilimentum nostræ communis scientiæ, quam in salutem pretiosam proximorum. In quam & amicitiae spem permanfurus, qui sum indefessus, Clarissime Vir,

Vestra Observantia

Addictissimus

Hulfti die 19. Octob.
1716.

JOHANNES MENNES.
Physicus & Consul Urbis.

Diarium

Diarium Curae habitæ.

ANte meum adventum, transmissi præscriptionem alicujus decocti, quo usu, humorum correctio, pro intentione absoluta est, præparatis præparandis, quoad patientem, quoad locum: Incepi curam adjuvatrice Dei dextra, summoque Numinis flamine.

1716.

April.

6. Exhibui Mercuriale purgans, quo sex levissimas pro mea intentione habuit sedes, levamine desiderato.

Circa vesperam propinavi sudoriferum ex mineralibus, id est, Antimoniatis & mercurialibus propinatum, effectu desiderato, ut per totam maduerit noctem sudore debito.

7. Exhibui alicujus præparati gr. V. E. connubio mercurii & antimonii, effectu, ut multum viscidæ per vomitum ejecerit materiæ, & duas habuerit sedes, sine aliquo turbido conamine aut dolore.

Circa Vesperam repetitam prædicti compositi exhibui Dofin, qua tres habuit sedes.

8. Exhibui gr. V. quibus secutæ sunt quatuor sedes dolore ac ardore aliquo intestini recti, æque in collo vesicæ.

Circa Vesperam repetita exhibita dosi, subsecutus est tenesmus, verum ejectione viscidæ materiæ perquam acerrimæ.

9. Manè non tantum rei speculator fui, quoniam sentiebam oris foetorem fragrantissimum. Verum

Circa Vesperam exhibui gr. V. sine ulla materiæ ejectione, aut per sedes, aut per vomitum, sed patiens totam urinæ plenam reddidit matulam particulis acrioribus salinolis scintillantibus, foetore fragrantissimo ac hircino, colore rubicundo, quibus ejectis circa noctem subsecutus est ptyalismus.

10. Dedi gr. V. subsecutus est vomitus ejectione multum viscidæ materiæ, sine sede, sed odore fragrantissimo, cum magna Urinæ quantitate ut antea.

11. Ex-

11. Exhibui gr. X. quoniam salivatio in æquilibrio quasi staret, cum summa circa partem affectam coarctatione, suffocationis metu, propter viscidam materiam ad motum difficiliorem illic stagnantem, quoniam limpida tantum eliminabatur materia,
12. Omni metu depulso, salivatio incipiebat, omisi igitur internè medicamina: Externè applicabam quæ erant conducibilia, ad attenuanda viscida incidenda, dissolvenda, ac aperienda. Interim patiens in loco detinebatur admodum calido, ut semper sudores sentiret debitos. Quo die inconceptibilem viscidam ac tenacissimam per salivationem ejecit materiam, odore fragrantissimam, apud artis filios pituitam albam dictam, interim sine ullo incidente symptomate aut sede.
13. Tantum speculator fui, quoniam omnia ex voto succedebant.
14. Remanente viscida materia, coactus fui exhibere gr. V. pro incitamento, sine vomitu, sine sede, sine urina, sed cum sudore & viscidæ materiæ debita salivatione.
15. Repetitam exhibui dosin gr. VI, cum successu debitæ salivationis, sine sede, sine vomitu, sed cum sudore ac urina turbulenta.
16. Speculator fui, sine vomitu, sine sede, sed eum sudore & urina turbida.
17. Speculator fui, nulla fuit sedes, nullus vomitus, aut urina, sed sudor fuit debitus, salivatio ex voto.
18. Speculator fui, salivatio ex voto, sudor debitus, urina nulla, sine sede & vomitu.
19. Speculator fui, quoniam omnia ex voto uti antea, odor autem qui fragrantissimus nunc mutabatur, factus depuratus ac limpidior tota materia eliminata.
20. Speculator fui, sine vomitu, sine sede, sine ullo symptomate; salivatio non tantum ex voto; verum urina, quæ aut antea turbida, nunc clarior, ac odore violaceo induta reddebatur, boni ominis.
21. Ad majorem Intentionis securitatem instar Canis Venatici exhibui gr. IV. ad ruspandum an aliquid in his aut illis latibulis latitaret mali. Effectu mirabundo; nam subsecuta est urina clara, debito ac naturali odore ac colore

- 113 colore per salivationem emissa tantum limpidissima ma-
 -114 teria sine foetore ullo aut odore, nunc, ubi per totum
 -115 salivationis curriculum nullum habuerit somnum, pla-
 -116 cidè dormivit, quali somno sepultus per totam no-
 -117 ctem: manè expergefactus hilari refocillatoque animo,
 esurino stomacho salutavit accedentes.
22. Speculator fui omnium ad melius.
23. Iterum pro Indagatore dedi gr. III; undè certior factus
 omne malum planè esse eliminatum, saliva limpida, uri-
 na debita, sine ullo odore manifesto, quare
24. Exhibui praescriptum Emollientis Enematis, quoniam
 per totum salivationis curriculum, nihil excrementi
 per alvum deposuerat, interim sine successu prospero.
 Quare
25. Infusionem dedi laxantem, quā laxam accepit alvum
 satisfactoriam, sine ullo dolore aut gravamine.
26. Ad maiorem securitatem iterum dedi gr. IV, sine ullo
 alio effectū, nisi ut excitaret sudorem debitum, quo
 gavissus malam eliminatam esse materiam.
27. Per totam benè dormivit noctem, iuscula jejuno cepit
 ventriculo; igitur pro illiniendo collo praescripsi se-
 quens Linimentum. R. Ung. pomati ʒiʒ. ol. succini albi
 ʒij. Lavendulae ʒiʒ. Nuc. Mosch. exp. ʒj. ol. spicae Nard.
 Indic. ʒj. F. Linimentum. Externe ad focum collum
 obliniendum.
28. Exhibui purgans debito successu.
29. Exhibui Laxativum cum successu ad restituendum pe-
 detentim motum peristalticum.
30. Praescripsi pulmentum antea nominatum.
- Mayo.
1. Quoniam alvus constricta, iterum praescripsi purgans
 ut antea, nullo cum successu, quare enema cum suc-
 cessu institutum est.
2. Institui Curam Lacteam per octiduum.
 Tum porrò per decocta, ac balnea sicca appuli ad scopum
 curae praepositum.
12. Spongiā, spinā Belenae exornatā tentamen circa aeso-
 phagi obstaculum institui, descensum sine ullā remorā
 feci ad ipsum ventriculi orificium, quotidie oleo quodam
 E illi-

illinita repetitionem peregi; Unde certior factus cu-
ram Dei gratia absolutam esse, quare sanus ad hoc uf-
que tempus noster antea deplorabundus à me reli-
ctus est patiens; de Quo, literis heri acceptis, certior
factus sum.

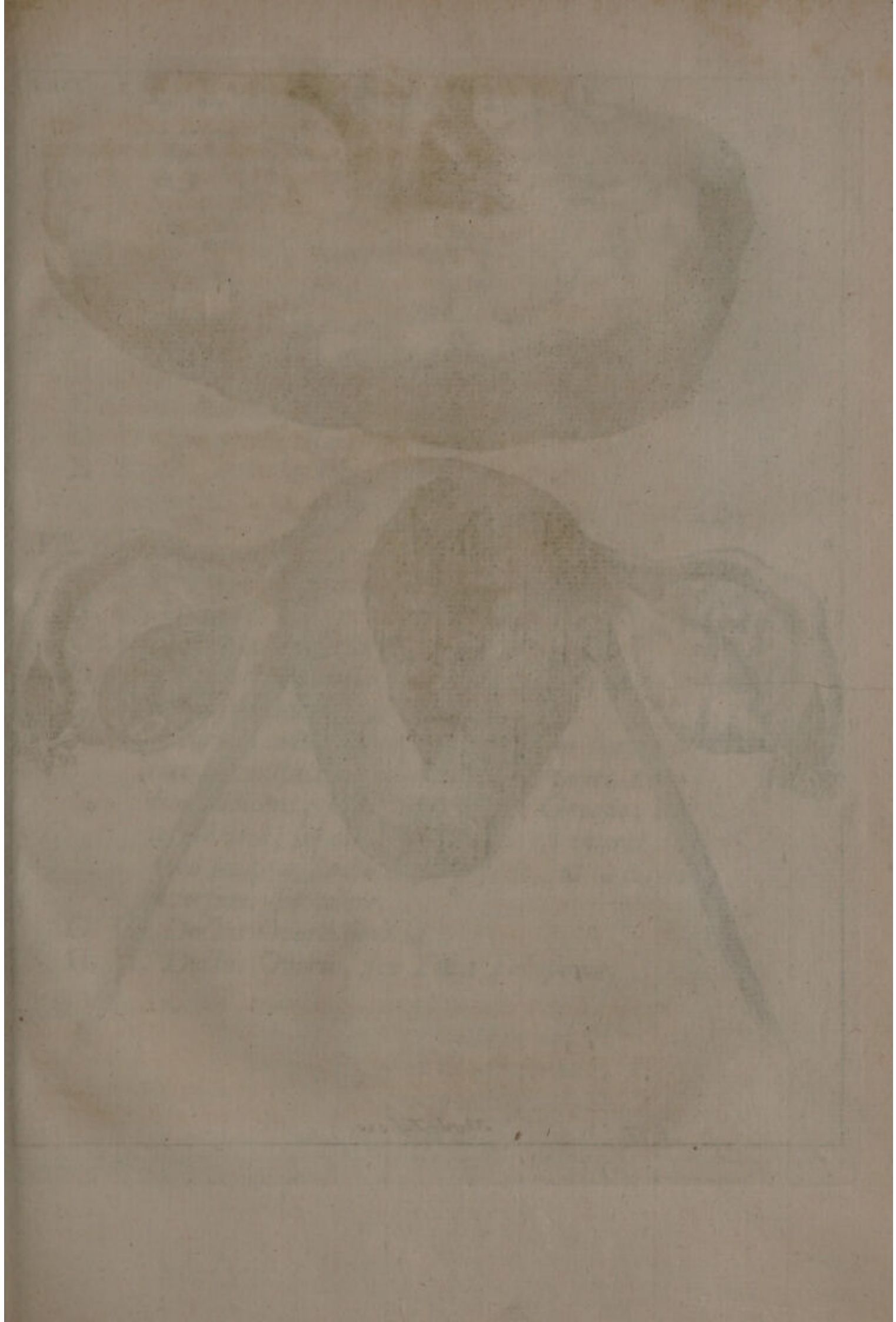

Fig. I.

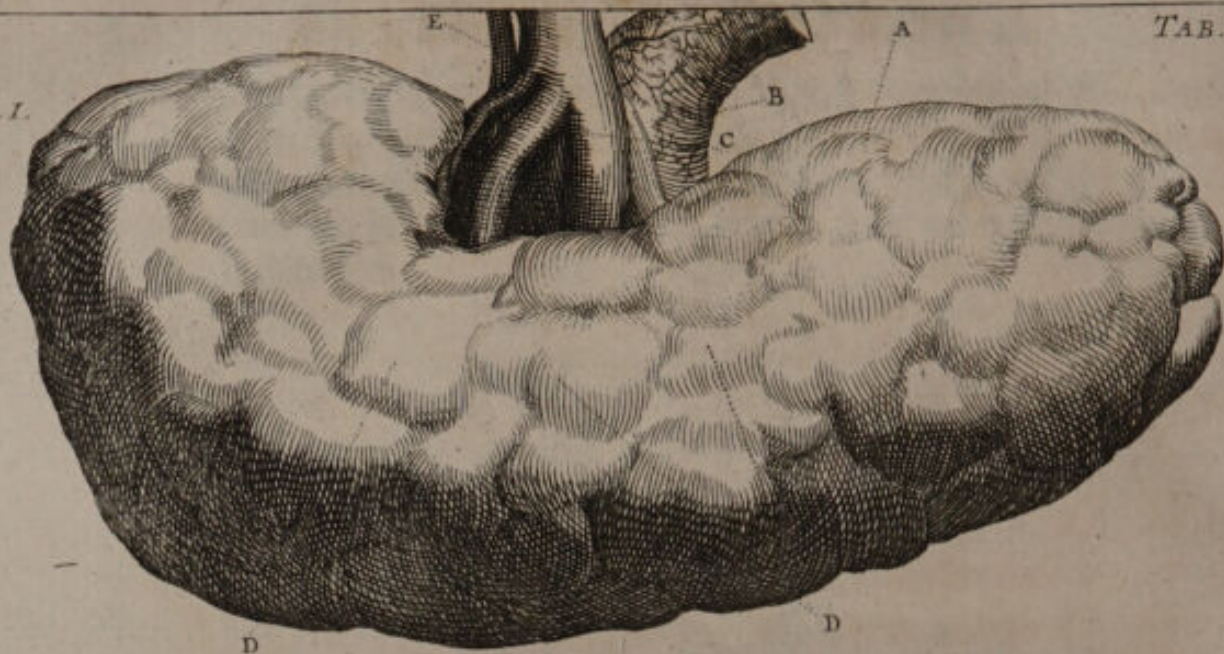
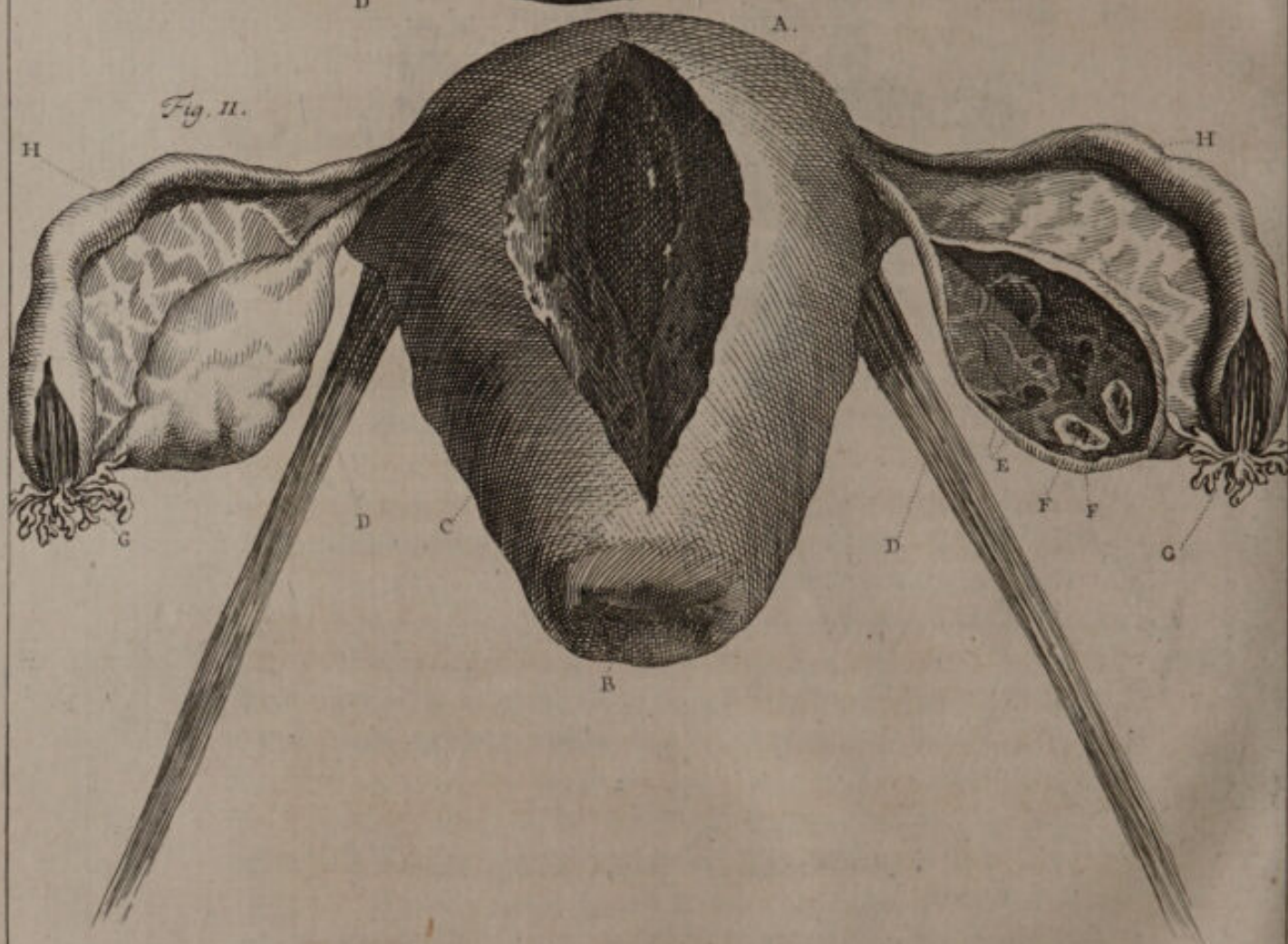

Fig. II.

EXPLICATIO

FIGURARUM.

TABULA I.

Fig. I.

- A. *Ren Humanus.*
- B. *Pelvis.*
- C. *Vena Renalis.*
- D. D. *Superficies Renis inæqualis.*
- E. *Ramus Arteriæ Renalis.*

Fig. II.

- A. *Uterus mulieris gravida.*
- B. *Os Uteri.*
- C. *Apertura cultro facta.*
- D. D. *Ligamenta teretia, rotunda vulgò dicta.*
- E. *Ova non fœcundata.*
- F. F. *Ovarium cultro apertum, ut Ovum fœcundatum in conspectum veniret: hujus facies exterior albicans, Calyx nuncupatur Graafio, interior verò, seu contentum coloris est cinerei, id quod sculptor studio nigrum fecit, ut à calyce diversum esset colore.*
- G. G. *Ductus Ovarii fimbriæ.*
- H. H. *Ductus Ovarii, seu Tubæ Fallopiæ.*

TABULA II.

Fig. I.

- A. A. *Dextri Ventriculi Cordis in planum expansi facies interior, ex juvene.*
- B. *Vascula sanguinea tenuissima repleta ceracea materia rubra, quæ tanto sunt numero, uti dicta facies videatur ex meris Vasculis sanguineis constituta.*

Fig. II.

- A. *Sinistri Ventriculi Cordis in planum expansi facies interior.*
- B. B. *Vascula sanguinea, quæ non solum per carneam substantiam, verum etiam Chordas, Valvulas, & Lacertarum tendines numerosissime sunt disseminata, ita ut Cor rubicundissimo colore undique superbiat.*

Fig. III. *Uterus humanus semine virili saturatus: vid. Histor. Fol. 2.*

- A. *Portio Vagine.*
- B. *Ejus cavitas.*
- C. *Uteri fundus.*
- D. D. *Ovi ductus semine virili quoque repletus, idque in utroque latere.*
- E. *Apertio uteri cultro facta, uti ejus cavitas, ut & semen jam a liquore induratum, in conspectum veniant.*
- F. *Fimbriæ Ductus Ovarii.*

Fig. IV.

- A. *Animalculum vomitu rejectum. Limaci æmulum. vid. Fol. 18.*
- B. *Tuberculum in latere situm.*
- C. *Capitulo analogum.*

Fig. I.

Fig. II.

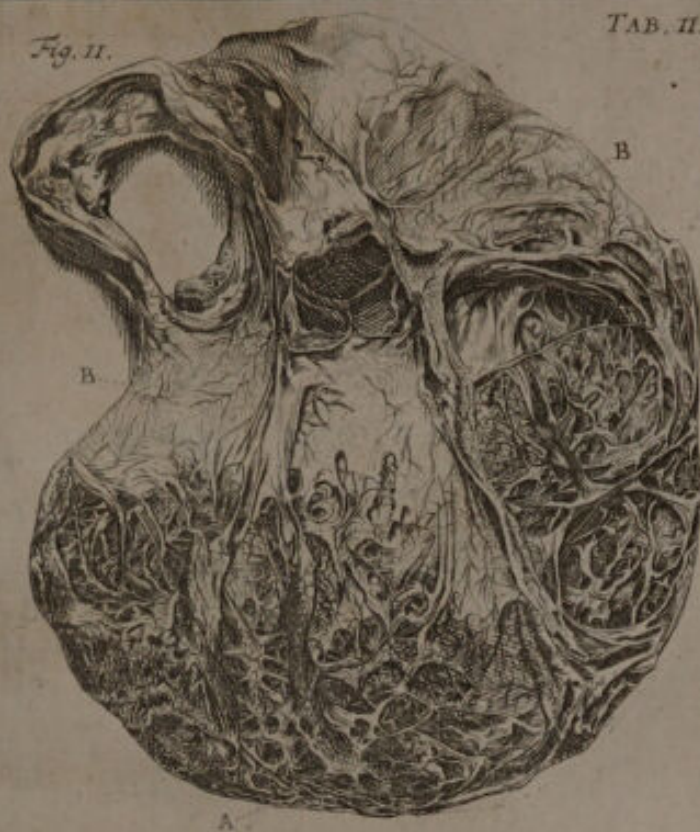

Fig. III.

Fig. IV.

By Appointment to
His Majesty the King

Printed by J. Smith

